

108 年全國語文競賽原住民族語朗讀【太魯閣語】 國中學生組 編號 3 號

Tmsamat

Rudan Truku sbiyaw ga pusu bi kndsan dha o qmpah dxgal, tmsamat o tkdayaw kndsan dha ka kiya, samat o pusu bi uqun hiyi pnyahan. Pusu bi qpahun snaw Truku o tmsamat, kmlawa sapah aji eiyah kmrmux pais, pusu bi qpahun kykuyuh o mmkay, mmiyak ni mseusa.

Qaya tmsamat o buji, puniq, pucing, sngqslan, smbrngan ni gasil qlubung. Knkla kneudus snaw Truku ka tmsamat, kiya o niqan qpringan tmsamat, emburux tmsamat, rmuyuk, maduk, qmburang, powsa sngqslan ni powsa qlubung, duri o lmibaw, tmbabaw ni dmahaw.

Asi ka niqan bi mttuku knkla lnglungan dha mgaya quri mneudus ida nkiya ka emptsamat, kiya o niqan gaya tmsamat, keelgan saw psaniq tmsamat, bhring emptsamat, gaya qrunang, dxgal qrunang, tmquli llingay mneudus ida nkiya, kmriyux karat, balay bi kndsan samat, rmun ni biyax hiyi emptsamat, snlhayan knkla ni kkla tmsamat, saw nii ka knkla tmsamat o pusu bi qngqaya knkla kndsan tmsamat hnici rudan Truku.

Quri gaya kndsan tmsamat o saw nii, ini bi ptlngi kuyuh ka qngqaya tmsamat, niqan mhuqil ni mstrung risaw ni wauwa ka alang o ini tduwa musa tmsamat, niqan mtucing laqi ka alang o asi sangay ini usa tmsamat ni asi brinah sapah kana, nasi ida miyux bi musa do ana manu strungun dha mqraqil aji uri o mhuqil, mmowsa bbuyu ka emptsamat ga asi ka psisil, qmita spi, snkrbutan nksaan ni qmita rngji paru. Paah saw nii qnita ka mtduwa musa ni ini tduwa musa tmsamat.

Gaya quri pnskarat ka tmsamat ga saw nii,

1. Srnabaw o ini tduwa musa tmsamat, yaasa samat o tmwawa ni tmquli wawa.

2. Rbagan o ini tduwa musa tmsamat uri, yaasa naqih elug ini biyaw sburaw ka samat,

3. Krpuhan o mtduwa musa tmsamat kiya, yaasa wada mdakil paru kana samat da.

4. Misan o mtduwa musa tmsamat uri, yaasa ini ksburaw nhari ka samat.paru kana ka samat uri da.

Mayig hiyi samat misan ni krpuhan o uqun dha srnabaw ni rbagan ini tduwa musa tmsamat siida. Gaya tmsamat nii o ana ima asi ka murug kana, ini tduwa smeeliq kana ka Truku. Yaasa nii o gaya hnici rudan ta Truuku sbiyaw.

108 年全國語文競賽原住民族語朗讀【太魯閣語】 國中學生組 編號 3 號

狩獵

太魯閣族以農業為主，狩獵為副。狩獵重生態保育，與大自然共生。狩獵是男性的工作，農耕是婦女的工作。

獵人的主要裝備有弓箭，槍，獵刀，鐵夾，長矛，鋼索及麻線，分為集體狩獵與個人狩獵、分組潛伏、追獵、埋伏。

在心理、修養、生活領域、自然現象上，獵人都應具備相關專業知識。如狩獵習俗、各種禁忌。獵場規範、地理、環境生態、氣候變化、獵物實況、體力膽識、技能知識、狩獵技術等。這是傳統文化的重要資產。

獵具、武器忌諱被女性觸摸，部落有婚喪及生產時，應暫停狩獵，執意入山將有不測。狩獵時有人生病受傷，最好全體停止狩獵。獵人必看卜。以看到的凶吉決定可否狩獵。

春季禁獵，因是動物生產期。夏季氣候不穩，因颱風侵襲造成交通中斷，獵物無法揸下山且易腐爛。秋冬季適合狩獵，獵物已長大，注意冬季氣候變化，避免凍死。獵肉可先大量燻乾，為春夏間禁獵時的肉食來源。這是太魯閣族重要的狩獵習俗。祖先留下的習俗不應隨意破壞。